

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. Quod peccatum committat Pontifex dispensando in hoc præcepto sine causa cum aliquo? Idem est de illo, qui sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandum in impedimentis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

vita, ob defectum etiam prædictæ causæ rationabilis, quæ possit talem dispensationem iustificare. Extra hos casus existimo, iuste posse dispensare summum Pontificem cum aliquo, vel aliqua Prouincia in præcepto annuæ confessionis, ad vitanda maiora scandala, quamuis adhuc cum nullo, quod sciam, dispensauerit: restringere autem humilissimi præceptum, & obligare, vt pluries, quam semel in anno aliquis, vel aliqua Prouincia confiteatur, facilius poterit summus Pontifex, quia facilius occasio ad id statuendum occurrere, ac dari potest; hoc tamen sine rationabili causa licite fieri non potest.

RESOL. XXVII.

Quod peccatum committat Pontifex dispensando in hoc præcepto sine causa cum aliquo.

Idem est de illo, qui sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandum in impedimentis dirimentibus.

Et hoc pendet ex illa questione, an peccet Pontifex dispensando in suis legibus sine causa. Ex part. 8. tit. 1. Ref. 19.

Resolutio huius dubij pendet ex illa questione, an Pontifex peccet dispensando in suis legibus sine causa: & ad illam sic respondet Machadus tom. 1. lib. 3. part. 4. tit. 4. docum. 7. n. 2. Si por lo menos peque el legislador en dispensar en sus propias leyes sin causa, es question muy controuersa entre los Doctores. La mas comun y recibida opinion es que el legislador o seu supremo, o no, pecca en dispensar sin causa iusta en sus leyes fundandose en que semejante dispensacion viene a ser en injuria de las demas, que estando oprimidos con la ley, el otro sin causa iusta se vea libre d'ella. Pero tambien desena muchos la contraria de quo no pecca; y fundandose en que de la misma manera, que sola la voluntad del Legislador es causa de inducir obligacion con la ley; assi tambien, sera sola su voluntad suficiente causa para quitar la obligacion d'ella por la dispensacion.

2. Cõ esta opinion se escusa de auerigar, que peccado sea el dispensar sin causa, y tambien si pecca el que usa de la dispensacion concedida sin causa; si nullo, que racion, y tan graves Autores como hemos referido desenden, que ni el Legislador, que sin causa dispensa en sus leyes pecca en manera alguna, ni el que usa de semejante dispensacion por ser licita; porque Couarruias, y otros que sienten que pecca, se fundan en que es illicita la dispensacion concedida sin causa segun la primera opinion referida. Ita ille.

Sed hoc vltimum mihi non placet, nempe Pontificem dispensando in suis legibus sine causa non peccare; est enim opinio nimis laxa, sicut niuis rigida illa videtur, quæ docet absolute peccare mortaliter; & ideo puto, secluso scandalo, & damno alterius peccare, vt plurimum, tantum venialiter, & ita docet Baunius in Theol. mor. tom. 1. tract. 12. de impedim. matrim. quæst. 2. vbi sic ait. Peccatum est, de eorum genere, que sunt, ac dicuntur venialia, Legislatorem, aut Principem in his dispensare legibus, quarum sunt auctores, si nihil est rationis, quamobrem id eos facere oporteat. Villalobos in Summa tract. 2. dub. 41. num. 5. Lorca tom. 2. part. 2. disp. 27. Pontifex de matrim. lib. 8. cap. 14. num. 7. Sorus lib. 1. de iust. quæst. 7. ar. 3. quia exonerare aliquos, opprobriis aliis, est habere personarum delectum,

nullo modo meritum, quod est malum, non mortale tamen, secluso scandalo: Quia, vt est in Legislatoris potestate, legem ferre, quæ nullo discrimine nullo vinciat, vt decreta sancire, quæ ad singulos pertineant, ita & illa, cum est libere reserua, antiquare, tollere: ergo & eorum nexu soluere, quos est placitum, & quidem ex causa sine crimine, quando deest, cum aliquo, veniali tamen non maiore. Ira Baunius.

4. Et hanc sententiam probabilem putant ipsi met aduersarij: vnde Præpositus in 3. part. quæst. 8. de dispens. matrim. dub. 3. num. 21. ita asserit. Aduerte. contrariam sententiam asserentem Legislatorem sine causa in sua lege dispensantem, solum peccare venialiter, esse probabilem, & in praxi securam, iuxta quam etiam dicendum, cum quis sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandam in impedimentis dirimentibus, solum peccare venialiter si seponatur scandalum. Ratio est, quod solum inducat ad peccatum veniale, eique cooperetur. Sic ille; qui tamen postea in part. 2. q. 97. dub. 3. num. 36. mutauit sententiam, & probabilius existimauit Pontificem dispensantem sine causa peccare tantum venialiter. Plures alios Patres pro nostra sententia inuenies in tract. de dispensationibus.

RESOL. XXVIII.

An Pontifex teneatur ad præceptum annuæ confessionis.

Et quamuis Pontifex peccet mortaliter, si non adimpleat præceptum annuæ confessionis, non tamen incurrat excommunicationem propter hoc, nec possit declarari, aut Ecclesiastica sepultura priuari.

Et explanatur, à quo Papa accipiat facultatem eligendi confessorem, cum in terra non habeat se Superiorem.

Et an electio confessore teneatur ei parere sicut cateri fidelium? Ex part. 8. tit. 1. Ref. 20.

1. Prima sententia negat, vnde Richardus in 4. disp. 17. q. 4. artic. 2. ad 5. Scotus ibidem quæst. 1. artic. 1. asserunt Papam sub mortali ad legem, ac præceptum confessionis non teneri, sed tantum sub congruitate quadam morali, ac proinde sub veniali. Nauarr. verò de Pœnit. disp. 5. initio quæst. 4. ad 5. ait. Si vera esset sententia, quæ docet, Concilium esse supra Papam, rectè inferri, obligari Papam ad legem annuæ confessionis: quia in magno Concilio Lateranensi lata est prædicta lex, & postea maximo applausu recepta in tota Ecclesia Catholica, vt patet ex Concilio Trident. sess. 14. canone 8. in quo insinuat Nauarrus, non teneri modò Papam ad talè præceptum sub mortali culpa, cum sit superior Concilio, & leges inferioris non possint obligare superiorem: & idem Panormitanus in cap. omnis, num. 19. vbi videtur etiam docere, non teneri Pontificem sub mortali semel in anno confiteri, ex eo fundamento, quod huiusmodi lex sit Concilij vniuersalis, quæ non ligat Pontificem, cum Pontifex illo sit superior.

2. Sed contrariæ sententiæ adherent Ochagauia de Sacram. tract. 2. de confess. quæst. 1. num. 5. & alij, asserentes teneri summum Pontificem ab huiusmodi præceptum, & peccare mortaliter, nisi illud impleat: teneri, inquam, quoad vim directiuam; non verò quoad pœnas, & vim coactiuam: & sic peccat mortaliter, nisi illi satisfaciatur, & tenetur implere

Sup. hoc infra in tr. 1. Ref. 11. & in alijs §§. eius not.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Ref. 11. & lege alium §. eius not. & quamuis pro communione, quia eadem est ratio pro hac quæst. vide infra ex Ref. 5. An vero, & §§. not. tertiz prædicti §.

ANNAE
Omnia
NO. III. IV. V
E. III